

FI lausuntopyyntö VV

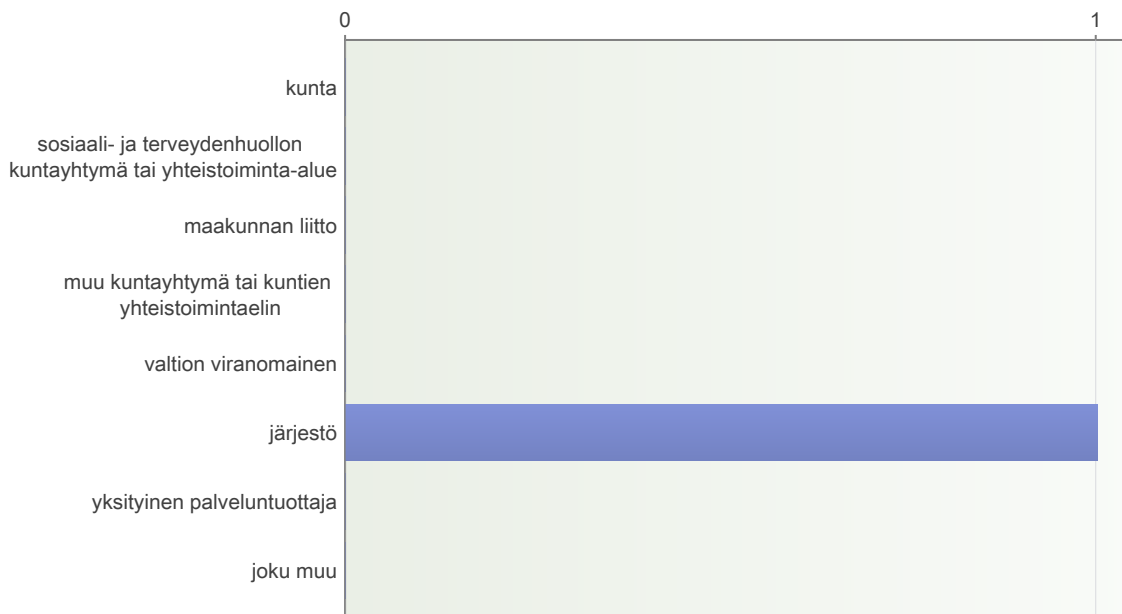
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Kriminaalihuollon tukisäätiö sr	Marjatta Kaurala	marjatta.kaurala@kriits.fi	27.3. 2017	

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus palvelee erityisesti hyväosaista väestöä, edellyttäen, että rekisterit ovat kunnossa, mutta monipalveluntarvitsijoiden ja moniongelmaisten osalta ei terveys- ja hyvinvointierot eivät välttämättä kapene.

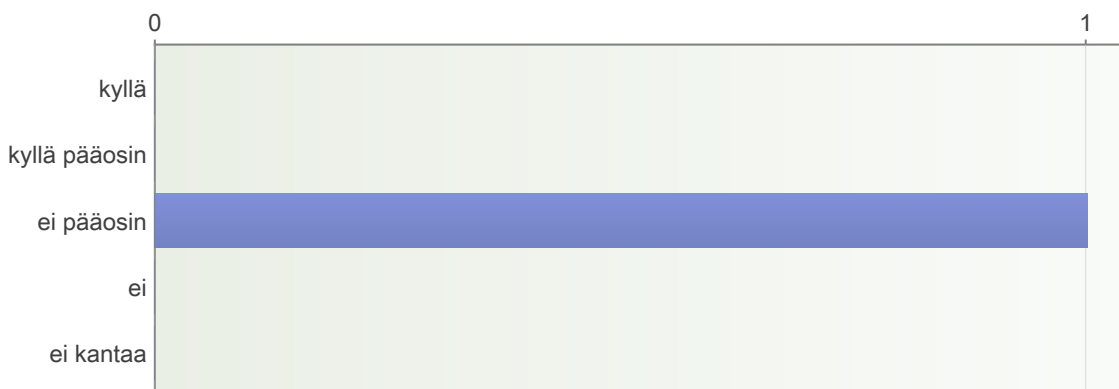
- Esitys on valmisteltu terveydenhuolto edellä – sosiaalihuollon asemaa on vahvistettava, jotta väestön hyvinvointieroja on mahdollista kaventaa. Sote-keskuksissa on oltava sosiaalihuollon ammattilaisia tekemässä palveluohjausta jo heti vuonna 2019. Sosiaalihuollon palveluiden jakaantuminen sote-keskusten (lyhytaikaiset ja tilapäiset) ja maakunnan liikelaitosten (monipalveluja tarvitsevat) kesken on keinotekoinen ja vaarantaa integraatiota.

- Järjestelmä on monimutkainen ja moniportainen ja sisältää paljon poissulkevia elementtejä ja lisäksi järjestelmän osat toteutuvat eritahtisesti. Mahdollistaako maksu- ja asiakassetelijärjestelmä asiakkaiden poisohjaamista sote-keskusten tai maakuntien liikelaitosten palveluista eri palveluntuottajien palveluihin, jos asiakas koetaan hankalaksi ja vaativaksi? Seteleillä ei voi saada palveluja maakunnan liikelaitokselta.

- Mistä asiakas tietää, mille luukulle mennä (monipalvelun tarvitsija)?

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanmahdollisuus toimii todennäköisesti vähän palveluja tarvitsevien osalta.

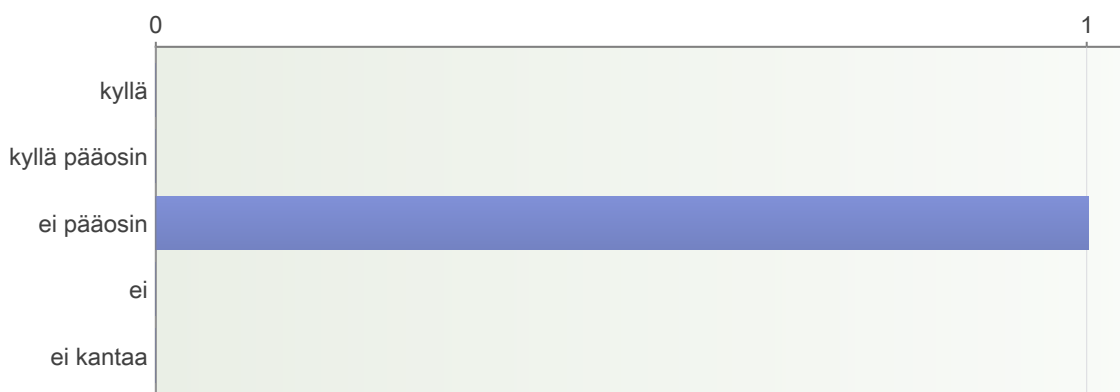
-Miten moniongelmaiset ja monipalveluja tarvitsevat osaavat tehdä valinnat ja tietävät, minne mennä? Valinta edellyttää asiakkaille saatavilla olevaa vertailukelpoista ja selkokielistä tietoa tuottajista ja palvelujen laadusta, kuten jonotusajoista, hoitojen vaikuttavuudesta, turvallisuudesta ja potilastyytyväisyydestä sekä netissä että muutoin. 2019 mennessä tietojärjestelmät ja alustat eivät mahdollistane vielä riittävää tiedon tarjoamista asiakkaille.

-Monet rikostaustaiset ja moniongelmaiset asiakkaat eivät pysty käyttämään tietokoneita ja hankkimaan tietoa ja tekemään itsenäisesti valintoja. Tämä asettaa haasteen myös palvelunohjaukselle.

-Integraatio sosiaali- ja terveystieteiden välillä ei toteudu parhaalla tavalla ehdotetussa valinnanvapaudessa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksissa on saatavilla alkuvaiheessa vain sosiaali-neuvonta ja -ohjaus ja 2021 lähtien tilapäinen ja lyhytaikainen sosiaalipalvelu. Suurin osa monia palveluita tarvitsevien palveluista on kuitenkin maakunnan liikelaitoksessa. Esim. lyhyt katkaisuhoido sote-keskuksessa ja pidempi laitoshoido maakunnan liikelaitoksessa? Kriisiasuminen sote-keskuksessa ja pidempi tukiasuminen maakunnassa? Miten jako menisi lastensuojelun osalta ja perhepalveluiden osalta?

-Sosiaalityöntekijät sijoitettaneen maakunnan liikelaitokseen - rikostaustaisten asioita tuntevat sosiaalityöntekijät olisivat erittäin tärkeitä asiakkaiden asioiden hoitamisessa ja yhteistyökumppaneina vankiloihin päin, palvelutarpeen arviointien tekijöinä, verkoston kokoajina ja omatyöntekijöinä. Ketkä tekevät palvelutarpeen arviointeja sote-keskuksissa?

-Hajaantunut malli ei palvele moniongelmaisia asiakkaita, kuten rikostaustaisia henkilöitä, eikä heidän ohjauksaan vapautumisvaiheessa. Tulee entistä vaikeammaksi tietää, mihin vankilan työntekijät ottavat yhteyttä

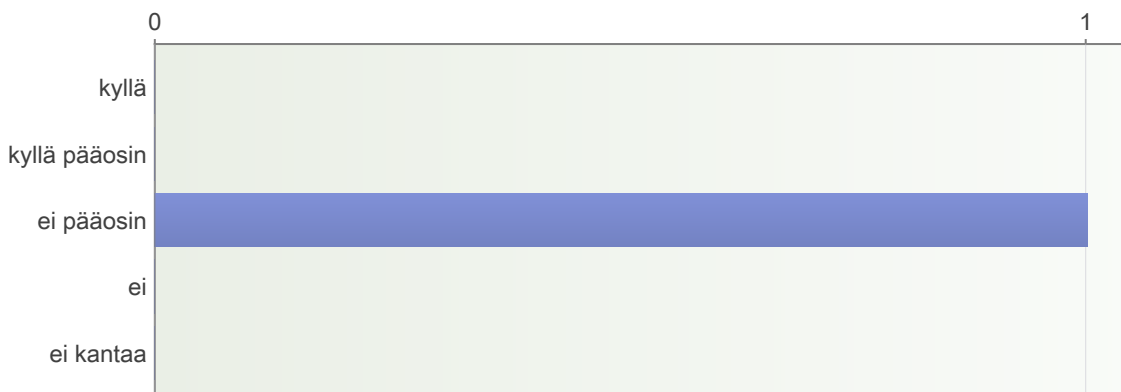
järjestäessään vapautumisvaiheen palveluita ja mihin asiakas menee hakemaan apua.

-Vaikeassa elämäntilanteessa olevalle valinnanvapautta tärkeämpää on saada moninaiset palvelutarpeet hoidettua siellä, mihin hän on tullut hakemaan apua.

-Jos kaikki tarvittavat palvelut olisivat maakunnan liikelaitoksessa, jonne asiakas ohjataan ja jonne on selkeät yhteydenottotavat, asiakkaat saattaisivat saada nykyistä monipuolisempia palveluja.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palvelutarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rikostaustaiset henkilöt ovat väestön sairain ja moniongelmaisien väestönosa, jonka odotettavissa oleva elinikä on vain 47 vuotta. Heille ovat tyypillisiä päihde- ja mielenterveysongelmat, neurologiset ongelmat, tapaturmien jälkitilat, C-hepatiitti ym. monet muut somaattiset sairaudet, jotka ovat erittäin paljon yleisempiä kuin väestössä keskimäärin. Heillä on erittäin suuri hoidon tarve. Arviolta kolmannes vapautuu asunnottomiksi. Suurin osa tarvitsee toimeentulotukea. He tarvitsevat sosiaalityötä, joka tunnistaa heidän ongelmansa, päihde- ja mielenterveyspalveluita, tuettua asumista sekä monenlaisia kuntoutuspalveluita. Heidän perheensä tarvitsevat myös monenlaista tukea, kuten perheneuvontaa tai -terapiaa ja kotipalvelua.

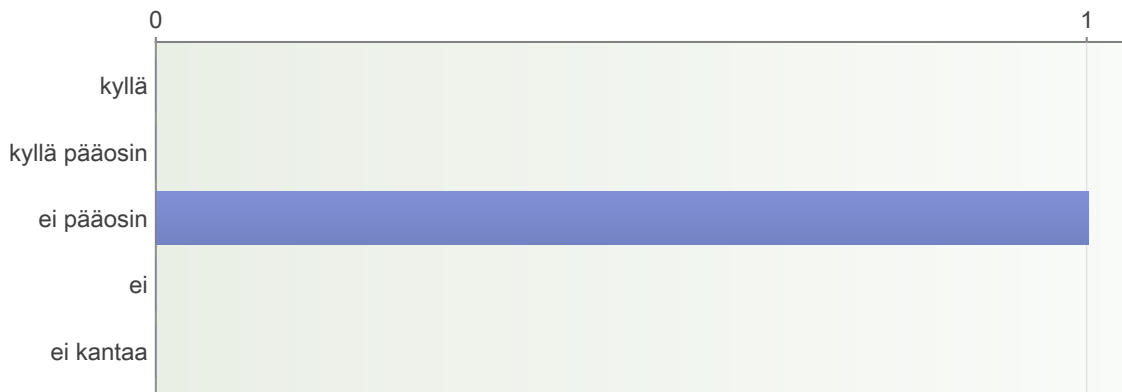
-Jos asiakas saa ohjauksen sote-keskuksesta tai osaa itse hakeutua maakunnan liikelaitokseen, on periaatteessa mahdollisuus nykyistä kattavampiin palveluihin.

-Jos asiakas menee suoraan maakunnan liikelaitokseen, yhdellä tasolla vastuu palvelutarpeen arviosta, viranhaltijapäätöksistä ja palvelukokonaisuudesta. Mahdollisuus asiakasseteliin ja henkilökohtaiseen budjetointiin

-Valinnanvapaus voi pahimmillaan hajauttaa rikostaustaisten tarvitsemat palvelut eri tuottajien kapea-alaisesti tarjoamiksi irrallisiksi palveluiksi. Palveluohjauksen tulisi yhdistää sote-keskusten ja maakunnan liikelaitoksen kautta saadut palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi. Saumattomuus edellyttäisi, että sama ammattilainen voisi toimia molempien tasojen palvelujen osalta rikostaustaisen tai hänen perheensä tarvitsemien palvelujen palveluohjaajana. Muutoin asiakkaan kannattaisi hakeutua suoraan maakunnan liikelaitokseen.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

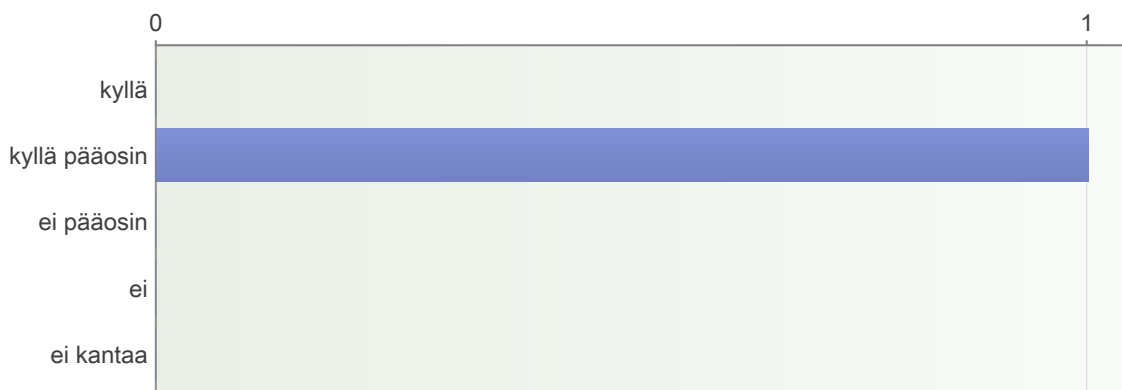
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -Jos alkoholilainsäädäntö muuttuu sallivammaksi, alkoholin parempi saatavuus lisää kulutusta ja myös haittoja. Sosiaali- ja terveystalouden kysyntä ja samalla kustannukset tulevat kasvamaan ja kustannusten hillintä vaikeutuu.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

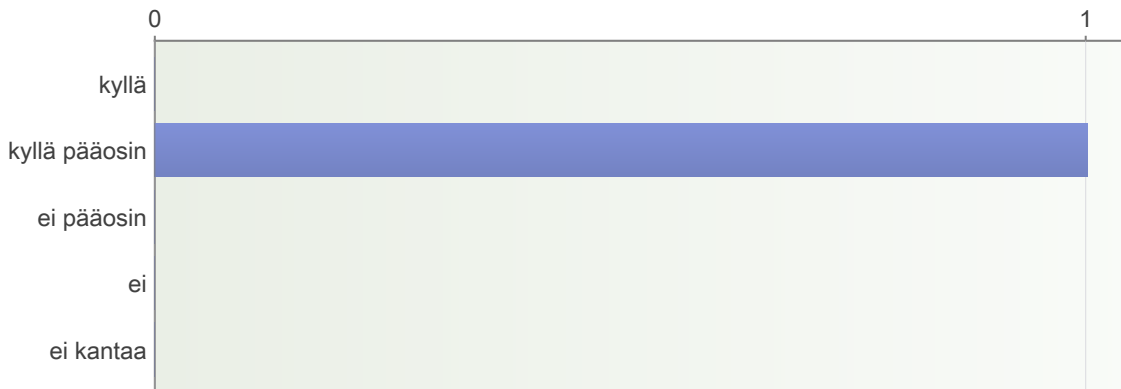
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lisää asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja vahvistaa asiakkaan ja ammattilaisten yhteistä päätöksentekoa.
- Maakuntalaki: maakunnan asiakkailta ja palvelujen käyttäjiltä oikeus osallistua ja vaikuttaa maakunnan toimintaan (vaalit, maakuntavaltuusto, aloiteoikeus, maakuntastrategia, keskustelu- ja kuulemistilaisuudet, asiakasraadit, vaikuttamistoimielimet; neuvostot)
- Järjestämislaki; palvelujen saatavuus, palvelustrategia (tarve, saavutettavuus)
- Miten demokratia toteutuu yhtiöitten valvonnassa?
- Maakunnan itsehallinto heikkenee ja hallinto monimutkaistuu (valtion tiukka budjettikontrolli). Riittävät sosiaali- ja terveystalvet ovat perusoikeuksia ja niihin tulee olla riittävä rahoitus.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

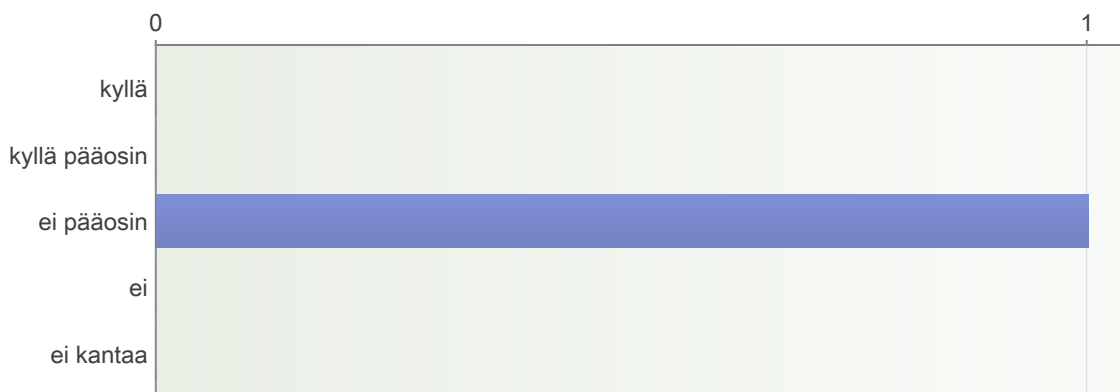
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmän hajaantuneisuus vaikeuttaa uusien toimintatapojen omaksumista. Pienillä toimijoilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia ottaa taloudellisia riskejä ja kokeilla uusia toimintatapoja. Tausta-ajatuksena on uskomus, että vain yritykset tuottavat innovaatioita toisin kuin julkinen sektori ja järjestöt.
- Esityksen keskeisenä tavoitteena on luoda markkinoiden toimintaan perustuvia kannustimia uusiin, asiakkaille ja veronmaksajille parempana vaikuttavuutena lisäarvoa tuottaviin innovaatioihin. Palvelun tuottajalla ei kuitenkaan olisi esityksen mukaan veloitetta jakaa tutkimus- ja kehittämistoimintansa tuloksia vaan ainoastaan selostaa sitä koskevat toimintaperiaatteet ja yhteenveto. Tarkemmat tiedot voidaan lukea liikesalaisuuksiksi.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

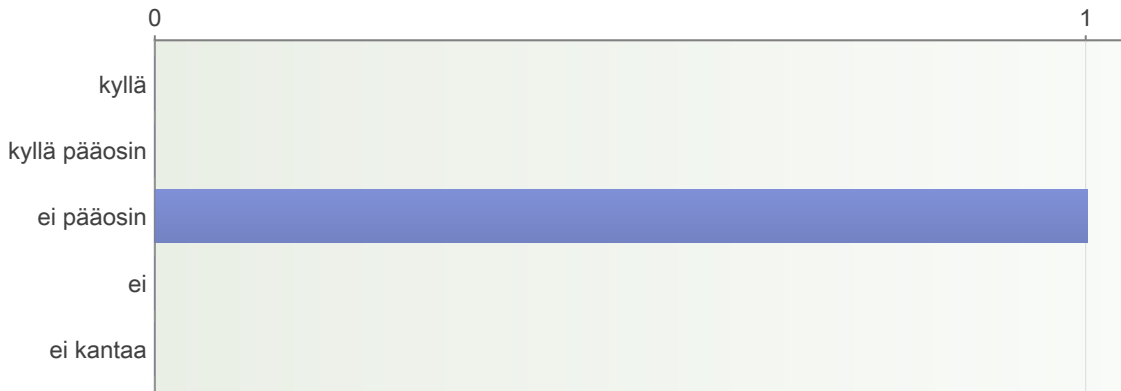
- Täsmennettävä, mitä ovat lyhytaikaiset ja tilapäiset sosiaalipalvelut ja mitä palveluja maakunnan liikelaitos tarjoaa. Määriteltävä tarkemmin, missä tilanteissa annetaan maksuseteleitä ja asiakasseteleitä.
- Määriteltävä monipalveluja tarvitseva asiakas ja milloin hänet ohjataan maakunnan liikelaitokseen.
- Kuka tekee arviot sote- keskuksissa?
- Maakunta määrittelee itse mitä ennalta ehkäisevää toimintaa suoran valinnan palveluissa tehdään – mitä nämä palvelut voisivat olla?

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Onko ilmoitus riittävä palveluntuottajien rekisteröinnissä?

-Lakiesityksen mukaan maakunnan on annettava asiakkaalle maksusetelin avulla mahdollisuus valita palvelun tuottaja suoran valinnan palvelukokonaisuuksiin kuuluviissa yksittäisissä toimenpiteissä ja palveluissa, jotka ovat palvelukokonaisuuden itsenäisiä osakokonaisuuksia. Näiden palveluiden määrittely jää tuottajalle.

-Asiakkaan kieltäytyessä maksusetelistä, tuottaja vastaa asiakkaan palvelujen tuottamisesta muulla tavoin. Onko mahdollista, että maakunta joutuu järjestämään keskenään päällekkäisiä palveluita?

-Esityksen mukaan maakunnan käytettävä 15 % käytettävä asiakasseteliin? Ehdotuksella kavennetaan maakunnan itsehallintoa, joka vastaa tarpeenmukaisten palvelujen järjestämisestä. Mihin ehdotus perustuu?

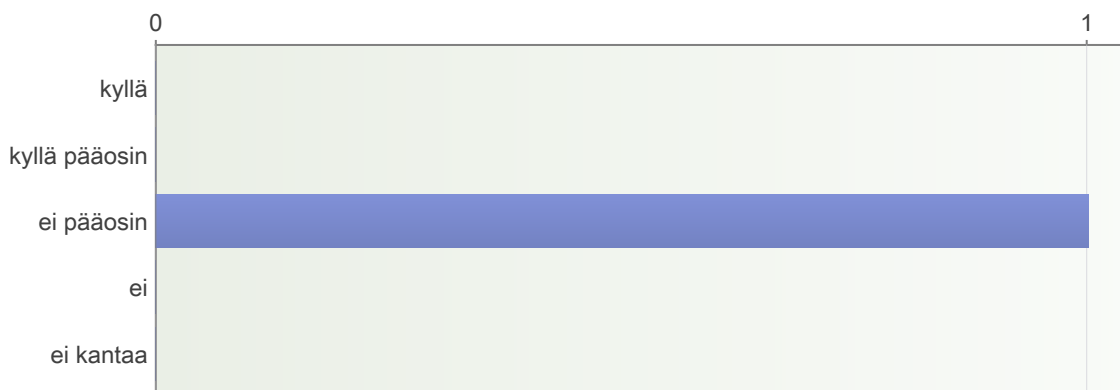
-Maakunnalla ei ole valtaa ohjata maksusetelipalveluntuottajien toimipisteiden sijoittelua. Onko maakunnalla reaalisia ohjausmahdollisuuksia palveluntarjonnan ohjaamiseen tilanteessa, jossa se olisi asukkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta tarpeellista?

-Miten palveluntuottajia valvotaan?

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

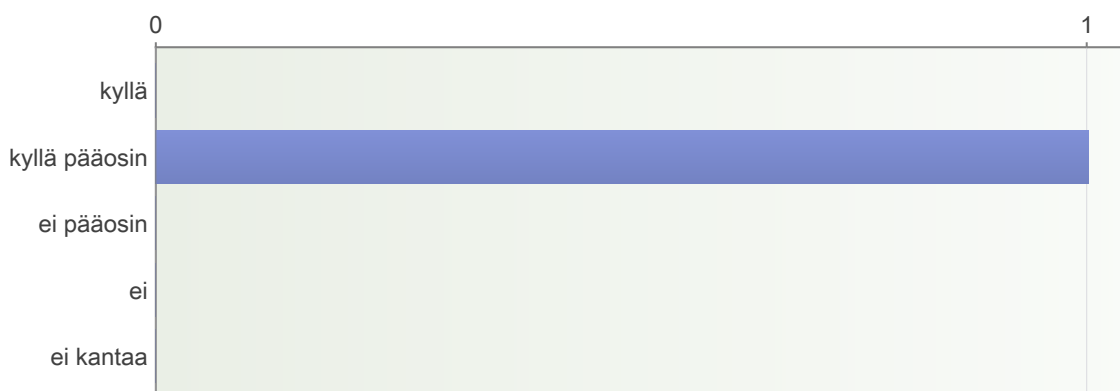
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelun tuottajalla säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta. Miten sote-keskus voi valvoa palveluntuottajia, jos sillä ei ole ohjausmahdollisuutta?

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten asiakas saa tietoa valittavien palvelujen sisällöstä? Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Tiedon tulisi olla selkokielistä.
- Asiakas voi kieltäytyä, jolloin sote-keskuksen on järjestettävä palvelu muutoin.
- Miten maksusetelillä tuotettua palvelua valvotaan (17 §), kokonaisvastuu?
- Millaiset mahdollisuudet asiakkaalla on saada oikaisua ja parannusta mahdolliseen huonoon palveluun?

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

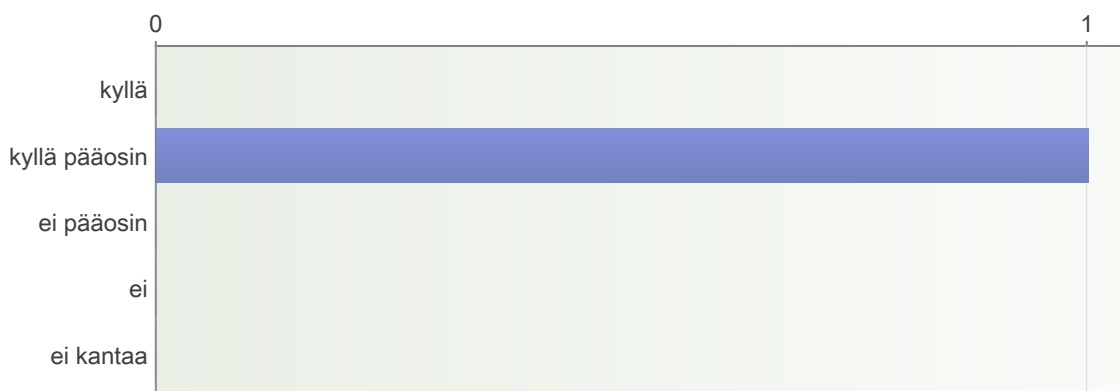
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten asiakas saa tiedon maakunnan tuottamista palveluista? Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Tiedon tulisi olla myös selkokielistä.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

-Asiakasseteli lisää muun kuin suoran valinnan palvelun valinnanvapautta edellyttäen, että asiakas saa riittävän tiedon palveluista. Miten asiakas saa tietoa palveluista? Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Tiedon tulisi olla selkokielistä.

-Moniongelmaisen rikostaustaisen asiakkaan kohdalla ei voida lähteä siitä, että palveluntarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma olisi kertaluonteinen tapahtuma. Palvelun (esimerkiksi tukiasunto tai päihdehoito) käyttö voi keskeytyä eri syistä ja palvelutarpeen arviota ja asiakassuunnitelmaa joudutaan muuttamaan tilanteiden muuttuessa. Onko asiakassetelin käyttö riittävän joustavaa? Tärkeää on myös, että asiakasseteli voidaan antaa asiakkaalle yksittäistä palvelua laajempaan palvelukokonaisuuteen.

-Tarvitaan riittävää palveluohjausta sote-keskuksista maakunnan liikelaitoksiin sekä myös liikelaitoksiin ohjausta asiakassetelipalveluihin.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan kannalta on olennaista saada palvelut oikea-aikaisesti, ei niinkään valinnanvapaus sinänsä (HUOM. substanssilainsäädännössä ei aina oikeutta valita, esim. päihdehuoltolaki ja terveydenhuoltolaki). Olennaista ovat myös kohtuulliset asiakasmaksut.

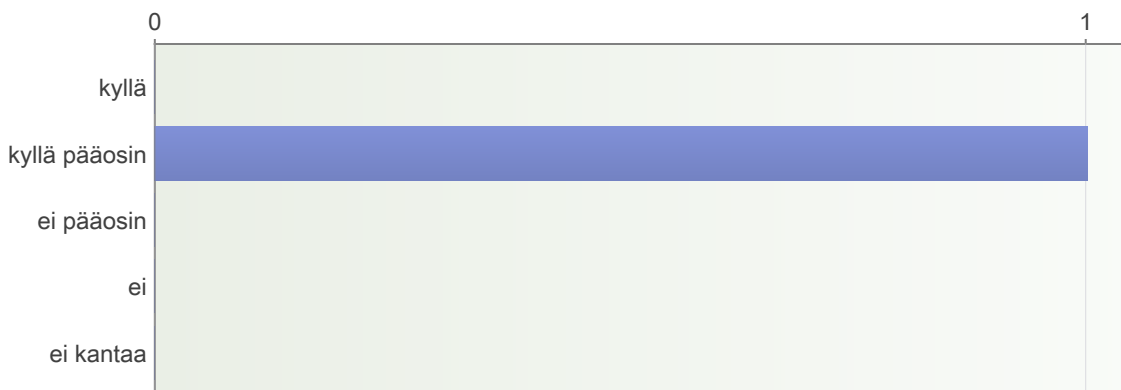
-Vähintään 15 prosenttia maakunnan liikelaitoksen palvelubudjetista tulisi suunnata asiakassetelimerkkinä. Perusteluista ei selviä, miten tämä taso on määritelty. Näin ehdotuksella kavennetaan maakunnan itsehallintoa, joka lakisääteisesti vastaa tarpeenmukaisten palvelujen järjestämisestä

-Onko ilmoitus riittävä palveluntuottajien rekisteröimiseksi? Miten palveluntuottajia valvotaan?

-Valinnanvapauslainsäädännöstä ei selviä, mitä asiakassetelillä maksettavista palveluista oleva maakunnan liikelaitoksen vastuu tarkoittaa.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

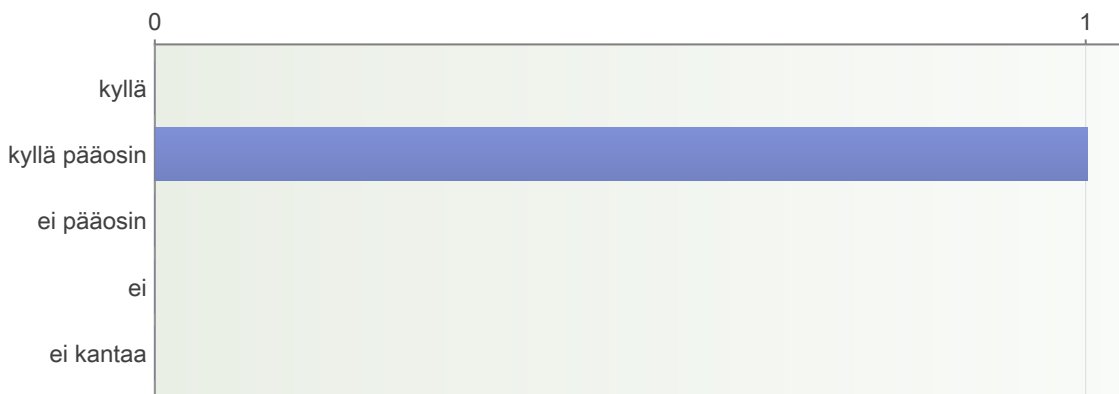
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutarpeen arviointi säädetään sosiaalihuoltolain 36 § (myös terveydenhuoltolaki)
- Maakunnan asukkaiden palvelutarpeita koskevien indikaattorien kehittäminen ja päivittäminen tärkeää ja tarpeellista, jotta maakunnan palvelustrategiassa voidaan huomioida asukkaiden todelliset sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeet.
- Jos edellytykset täyttyvät, annettava asiakasseteli yksittäisiin palveluihin tai laajempaan palvelukokonaisuuteen
- Kaikissa ei subjektiivista oikeutta – valinnanvapaus ei mene ohi tarveharkinnan.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

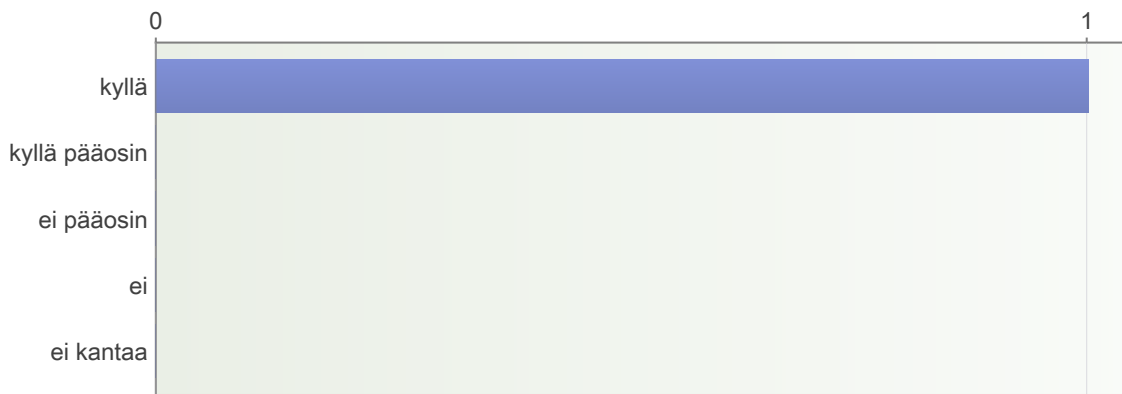
Vastaajien määrä: 1

- Mahdollistaa palvelujen saannin pitkäaikaisen avun tarpeessa olevalle. Onko mahdollista käyttää moniongelmaiselle ja monenlaisia palveluita tarvitsevalla rikostaustaiselle?

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset ovat riittävät. Auttaa erityisesti monipalveluja tarvitsevia valintojen tekemisessä.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

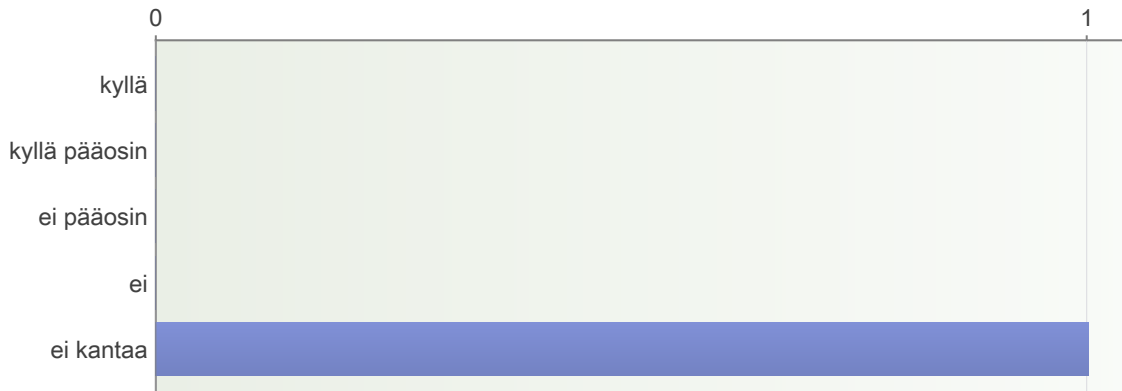

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

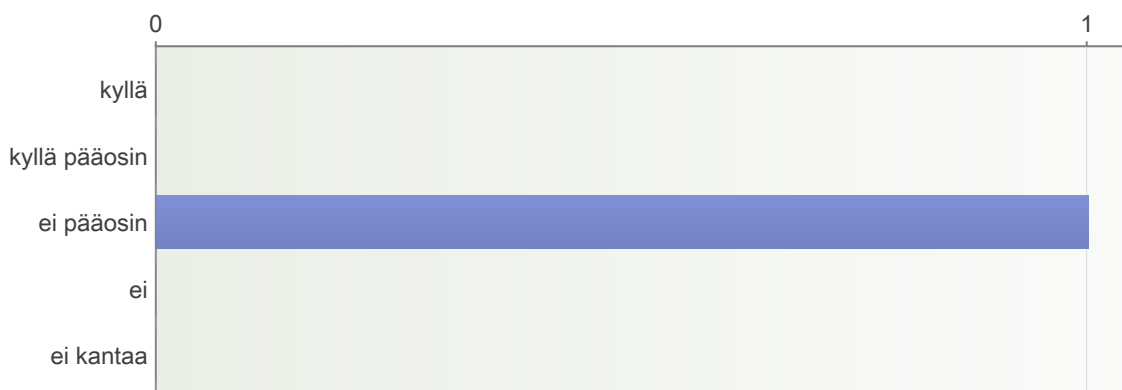

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

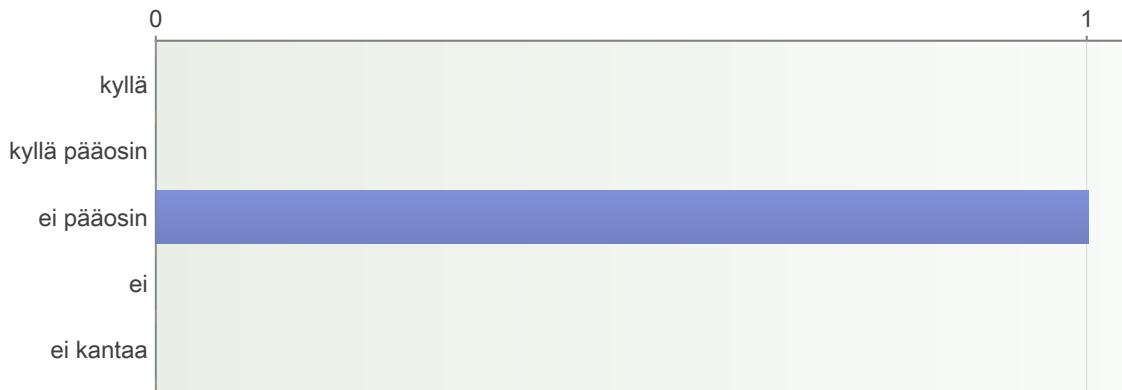
Vastaajien määrä: 1

- - Maakunnilla tulisi olla oikeus päättää palvelutuotannosta alueellisten olojen mukaan, so maakunnan liikelaitos voi tuottaa itse suoran valinnan palveluja; ei yhtiöittämisvelvoitetta (40 §)

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -Ovatko korvaukset riittävät ja kannustavatko potilaiden riittävään hoitoon?
- Korvauskriteerit ovat liian kapeat, puuttuu esimerkiksi sairastavuus-kriteeri ja elintapoihin liittyvät asiat.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

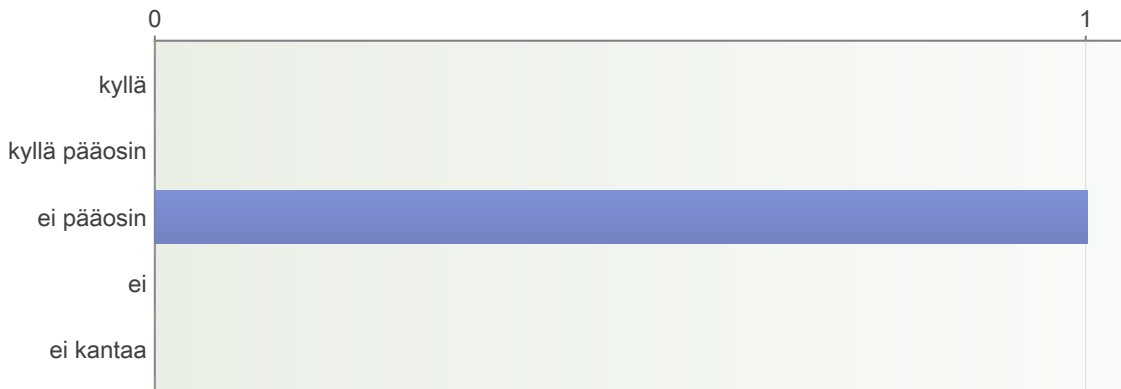

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

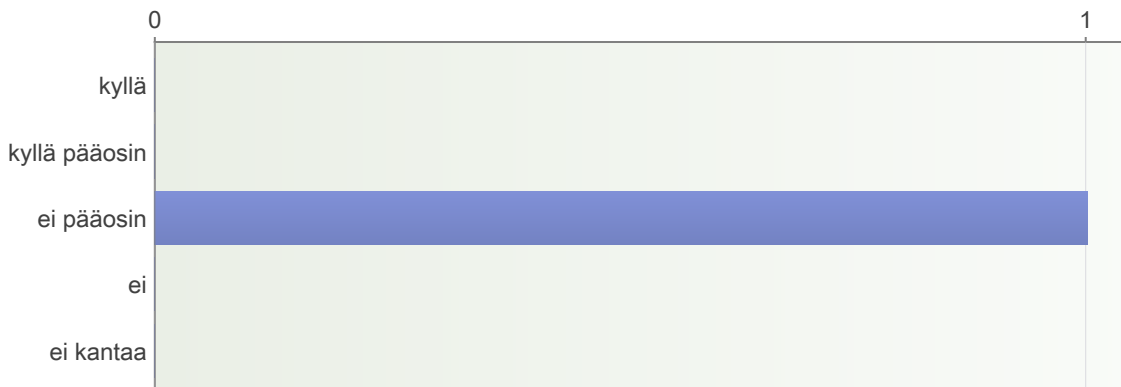
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäaika on liian lyhyt näin isojen rakenteellisten muutosten tekemiseen.
- Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Selkokieelisyyys.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöittämisspakko rajaa julkisen vallan järjestämisvastuuta.

- Maakunnan järjestämisvastuun kantaminen edellyttäisi, että sillä olisi käytössä sote-palveluiden tarpeen arviointiin liittyvää tarkoituksenmukaista väestötason tietoa, palveluiden käyttöä koskevaa tietoa, sisältöä (laatu) koskevaa tietoa sekä palveluiden vaikuttavuutta (seuranta) koskevaa tietoa. Tietotekniset yhteydet ja sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmät ovat vasta kehitteillä, ja on todennäköistä, ettei rikostaustaisten palveluja koskevaa kehittämistyötä ehditä tehdä, koska he ovat marginaaliryhmä. Usein he ovat kuitenkin paljon palveluja tarvitsevia.

- Miten varmistetaan, että moniongelmaiset ja monenlaisia palveluja tarvitsevat saavat riittävät ja tarpeenmukaiset palvelut oikea-aikaisesti?

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

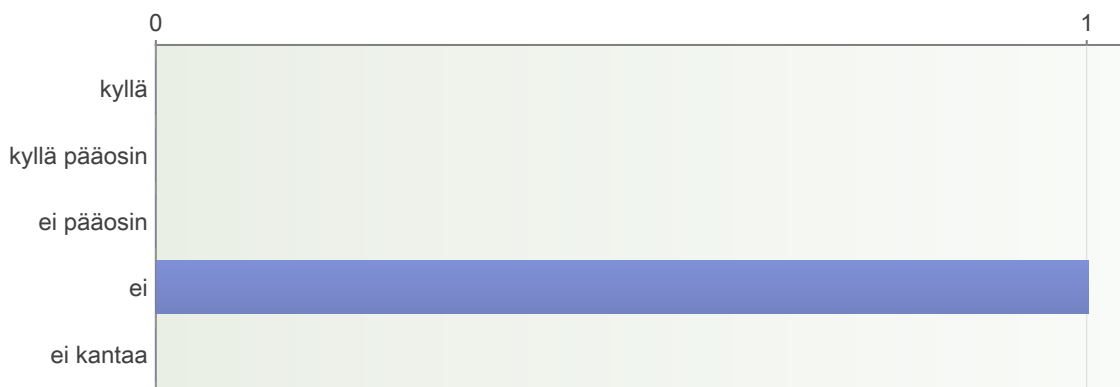
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

-Markkinat syntynevät Etelä-Suomeen ja muihin isompiin kaupunkeihin, ei pienille paikkakunnille ja Itä- ja Pohjois-Suomeen.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Järjestöt eivät pysty perustamaan sote-keskuksia.

- HE:n 53 pykälässä todetaan, että tuottajille maksetaan korvaukset palveluiden tuottamisen jälkeen. Tämä voi olla ongelmallista erityisesti pienten palveluntuottajien kannalta, joiden budjetissa on hyvin vähän joustovaraa. Asiakas- tai maksuseteleillä hankittavien palvelujen määrä voi olla hyvin vaihteleva, mikä myös heikentää pienten toimijoiden mahdollisuutta ylläpitää jatkuvasti palveluissa vaadittavaa palvelutasoa.

- Miten jatkossa rahoitetaan ne järjestöjen tuottamat palvelut, joita kunnat nyt rahoittavat? Esityksessä ei ole tästä mitään.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

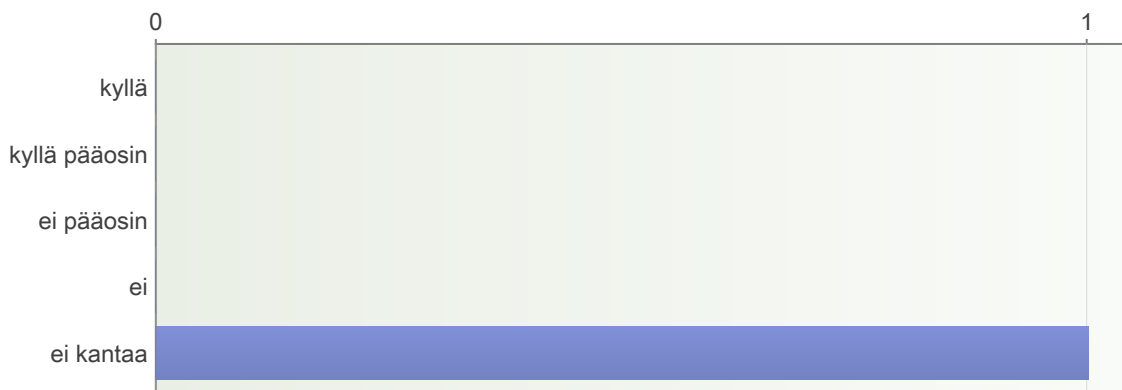
Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa paranee. Nykyistä enemmän tuottajia ja mahdollisuus tehdä enemmän valintoja, mutta edellyttää riittävää tietopohjaa palveluista, palveluiden sisällöstä ja palveluiden tuottajista (jota ei ole vielä eikä todennäköisesti ehdikään olla ennen toiminnan alkamista). Moniongelmaisten ja monipalveluja tarvitsevien asiakkaiden huomioonottaminen palveluohjauksen ja selkokieliisyyden näkökulmasta. Vaikutuksia ei ole arvioitu oikein eikä riittävästi. Ei ole kansainvälistä vertailupohjaa, ei ole myöskään tutkittua tietoa. Tulisi odottaa käynnissä olevien kokeilujen tuloksia.

- Onko setelin palvelu riittävä tarpeeseen nähden vai joutuuko asiakas rahoittamaan itse palvelua asiakasmaksun lisäksi? Pysyvätkö asiakasmaksut kohtuullisina (HUOM: asiakasmaksujen uudistamistyö meneillään)?

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

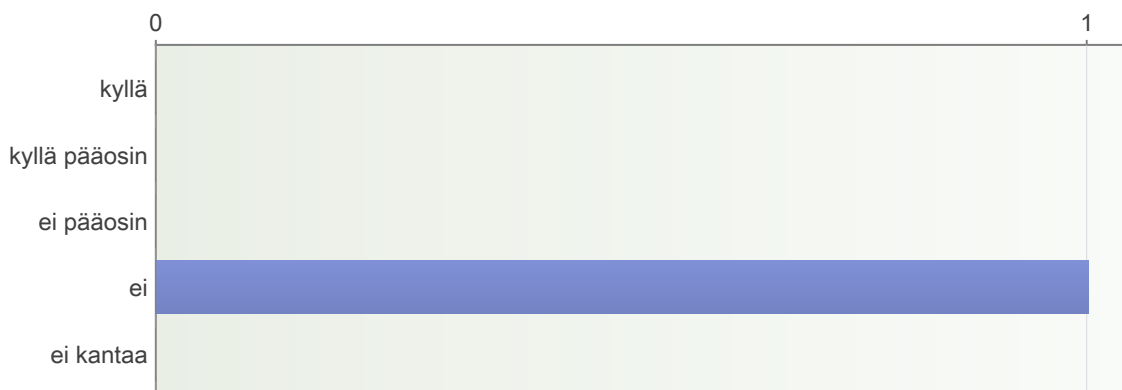

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -Esityksen yleisperusteluissa on pohdittu esityksen hallinnollisia ja organisatorisia vaikutuksia, taloudellisia vaikutuksia, tietoyhteiskuntavaikutuksia, ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia, palvelujen tuotantoon kohdistuvia vaikutuksia sekä vaikutuksia henkilöstöön, työllisyyteen ja työelämään.
- Yleisperusteluissa todetaan, että vaikutusten arviointi on tässä vaiheessa hankalaa, koska ei ole tiedossa, miten lainsäädäntöä tullaan toteuttamaan maakunnissa. Lisäksi todetaan, että varsinaista tutkimustietoa arvioinnin pohjaksi on ainoastaan terveydenhuoltolain valinnanvapauden osalta. Siitä mitä valinnanvapaus tarkoittaa sosiaalipalveluissa, ei kuitenkaan ole mitään tietoa. Todetaan myös, että kansainvälisiä kokemuksia valinnanvapaudesta ei voida käyttää, koska mallia ei ole toteutettu samanlaisena missään muualla.
- Aikataulua väljentämällä ja kokeilujen kautta etenemällä olisi voinut kerätä tietoja esimerkiksi erilaisista valinnanvapauteen liittyvistä kokeiluista, niiden laadusta, kustannusvaikutuksista ja asiakkaiden näkemyksistä. Näin olleen olisimme saaneet todellista tietoa vaikutusten arvioinnin pohjaksi. Erilaisten kokeilujen kautta tehdyt valinnat helpompi perustella ja myös niiden vaikutuksista olisi jonkinlainen kokonaisvaltainen ymmärrys.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- - Voittoa tuottamaton toiminta on jäämässä yhtiöittämisen jalkoihin ja sen tuottamaa yhteiskunnallista lisäarvoa ei huomioida riittävästi. Kilpailutukseen sisältyy riski, että hinta nousee laatua tärkeämmäksi tekijäksi.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- - Lakiluonnos on keskeneräinen ja asioita työstetään eteenpäin lausuntokierroksen aikana
- Yhdenvertaisuus palveluihin pääsyssä ei toteudu riittävästi
- Oikeusturvan kannalta ei viranhaltijapäätöksiä yksityisille. Perustuslaki 124 § tarkoittamat tehtävät eivät liity vain ns. portin vartijuuteen vaan myös palvelujen laadulliseen ja sisällölliseen valvontaan. (Kts. Valinnanvapauslakia arvioitiin perustuslain näkökulmasta).
- Sote-keskuskokeiluja tehdään viidellä paikkakunnalla samaan aikaan kuin lakiehdotus lausunnoilla. Krits esittää, että odotetaan kokeilujen tulokset ennen kuin valinnanvapautta viedään eteenpäin.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.